

Nr 2.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

Genom en den 2 januari 1953 dagtecknad proposition, nr 21, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99).

Härigenom förordnas att 6 och 13 §§ familjebidragsförordningen den 29 mars 1946¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)***6 §.**

Familjepenning utgår — — —
för dag:

Familjepenning utgår — — —
för dag:

Kronor.

- 1) För hustru — — 16 år ... 4: 60
- 2) För annan — — under 1) 2: 70
- 3) För annan — — under 1) 1: 85

Kronor.

- 1) För hustru — — 16 år ... 5: —
- 2) För annan — — under 1) 3: —
- 3) För annan — — under 1) 2: —

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad i 39 § stadgas, familjepenning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå med högst 4 kronor 60 öre för dag, oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

När synnerliga skäl därtill äro må efter särskilt medgivande, enligt vad i 39 § stadgas, familjepenning för värnpliktigs moder, som förestår hans hem, utgå med högst 5 kronor för dag, oaktat den värnpliktige icke har hemmavarande familjemedlem under 16 år.

13 §.

1 mom. Familjepenning utgår — — — efter tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen.

1 mom. Familjepenning utgår — — — efter tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 6 § SFS 1952: 28 och beträffande 13 § SFS 1951: 117. 1—248 53 Bihang till riksdagens protokoll 1953. 9 saml. 2 avd. Nr 2.

(Gällande lydelse.)

Bostadsbidrag för bostad i den värnpliktige eller hans hustru tillhörig fastighet utgår, beräknat för tjänstgöringsdag, under tjänstgöringstiden.

Bostadsbidrag enligt 9 § i annat fall än i andra stycket sägs och bostadsbidrag enligt 11 § 2 mom. utgår till gäldande av utgifter, vilka förfalla under tjänstgöringstiden, dock att om sådant bostadsbidrag kommer att till beloppet understiga det bidrag, som skulle hava utgått, därest detsamma beräknats för tjänstgöringsdag, skillnaden utgår vid tjänstgöringstidens slut.

Bostadsbidrag enligt 10 § utgår från tjänstgöringstidens början till utgången av den månad under vilken tjänstgöringstiden utlöper.

Bostadsbidrag enligt 11 § 1 mom. — — — under tjänstgöringstiden.

2 mom. Om särskilda skäl därtill föranleda, må familjepenning utgå för högst tjugu dagar och bostadsbidrag enligt 9 §, 10 § och 11 § 2 mom. för högst trettio dagar utöver de i 1 mom. angivna tiderna, därvid dock i fråga om bostadsbidrag skall gälla, att, därest sådant bidrag utgått för längre tid än som motsvarar tjänstgöringstiden, det överskjutande antalet dagar skall medräknas i den tid, för vilken förlängt bidrag beviljas.

Bostadsbidrag enligt 11 § 1 mom. — — — tjänstgöringstidens slut.

Vad ovan i detta moment stadgats skall dock i fråga om värnpliktig, som fullgjort tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen, äga tillämpning alle-

(Föreslagen lydelse.)

Bostadsbidrag enligt 9 §, 10 § och 11 § 2 mom. utgår, beräknat för tjänstgöringsdag, under tjänstgöringstiden.

Bostadsbidrag enligt 11 § 1 mom. — — — under tjänstgöringstiden.

2 mom. Om särskilda skäl därtill föranleda, må familjepenning utgå för högst tjugu dagar och bostadsbidrag enligt 9 §, 10 § och 11 § 2 mom. för högst trettio dagar utöver de i 1 mom. angivna tiderna.

Bostadsbidrag enligt 11 § 1 mom. — — — tjänstgöringstidens slut.

Vad ovan i detta moment stadgats om familjepenning skall i fråga om värnpliktig, som fullgjort tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen, äga tillämpning alle-

(Gällande lydelse.)

nast därest tjänstgöringen upphört tidigare än som vid tjänstgöringens början kunde förutsättas.

Storleken av — — — föreliggande behov.

3 mom. Beträffande vad — — — närmare föreskrifter.

(Föreslagen lydelse.)

nast därest tjänstgöringen upphört tidigare än som vid tjänstgöringens början kunde förutsättas.

Bestämmelserna om bostadsbidrag i detta moment skola icke gälla såvitt angår värnpliktig som fullgjort allenast repetitions- eller befälsövning eller sådana övningar i förening.

Storleken av — — — föreliggande behov.

3 mom. Beträffande vad — — — närmare föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1953.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Med hänsyn till livsmedelskostnadernas stegring föreslås att maxibeloppen för familjepenning enligt 6 § familjebidragsförordningen skall höjas med omkring 10 % och för de olika kategorierna av familjemedlemmar utgöra 5, 3 och 2 kronor för dag.

Vidare föreslås ändrad beräkning av den tid varunder bostadsbidrag i dess vanligaste former skall utgå. Den gällande regeln är att sådant bidrag skall täcka utgifter vilka *förfaller* under den värnpliktiges tjänstgöringstid. Förslaget innebär att bidraget skall avse utgifter vilka *belöper* på tjänstgöringstiden.

Slutligen upptar förslaget frågan om s. k. förlängt familjebidrag. Sådan förmån utgår för närvarande i princip icke till värnpliktig som avslutat fredstjänstgöring enligt 27 § 1 mom. värnpliktslagen. Nu föreslås att förlängt bostadsbidrag även skall kunna utgå efter avslutad fredstjänstgöring av längre varaktighet.

Till grund för propositionen har legat ett av *försvarets socialbyrå* i skrivelse den 28 oktober 1952 framlagt förslag i ämnet. Detta förslag har remissbehandlats.

A. FAMILJEPENNING.

Gällande bestämmelser.

Enligt såväl 1942 års krigsfamiljebidragsförordning (SFS 1942:521) som 1946 års familjebidragsförordning i dess ursprungliga lydelse utgick familjepenning med högst de belopp för dag som framgår av tariffen överst å nästa sida.

Ortsgrupp	1	2	3
	För hustru och frånskild hustru ävensom — därest värnpliktig icke sammanlever med hustru eller hustrun, med vilken han sammanlever, är arbetsoförmögen — för annan familjemedlem, som förestår hemmet åt värnpliktig med hemmavarande familjemedlem under 16 år	För annan familjemedlem över 16 år än som avses i kol. 1	För annan familjemedlem under 16 år än som avses i kol. 1
	kronor	kronor	kronor
I	2: 75	1: 40	1: 10
II	3: —	1: 65	1: 20
III	3: 25	1: 90	1: 30

Familjepennings maximibelopp har sedermera ändrats tre gånger.

Sålunda framlades genom propositionen 1950:146 förslag om upphävande av dyrortsgrupperingen av familjepeningen och om vissa höjningar av familjepennings maximibelopp. Förslaget avsåg endast en provisorisk reglering för budgetåret 1950/51. Riksdagen biföll propositionen (skrivelse nr 240).

Genom propositionen 1951:17 föreslogs, bland annat, ett definitivt slopande av dyrortsgrupperingen och en ytterligare reglering uppåt av familjepennings maximibelopp. Propositionen bifölls av riksdagen i de delar varom här är fråga (skrivelse nr 60).

I proposition den 4 januari 1952 (nr 19) föreslogs att maximibeloppen skulle bestämmas till kronor 4: 50, 2: 60 och 1: 80. Dessa belopp hade beräknats på grundval av det senast tillgängliga indextalet för livsmedelskostnaderna (september 1951), vilket utgjorde 224 enheter.

Under behandlingen av sistnämnda proposition konstaterade andra lagutskottet (utlåtande nr 3) att index ytterligare stigit och att senast då tillgängliga indextal, som avsåg december 1951, utgjorde 229 enheter. Med beaktande härav förordade utskottet att maximibeloppen skulle fastställas till kronor 4: 60, 2: 70 respektive 1: 85, vilket innebar en viss avrundning uppåt. Utskottet framhöll att genom en sådan avrundning lämnades visst utrymme för prisstegringar även under år 1952.

Utskottets förslag bifölls av riksdagen och i enlighet härmed utfärdades förordning den 8 februari 1952 (nr 28) om ändring i 6 § familjebidragsförordningen.

De ändrade reglerna, vilka trädde i kraft den 1 mars 1952, gäller alltjämt.

Departementschefen.

»Familjepeningens maximibelopp har förhöjts under ettvart av de tre sista åren. Varje förhöjning har motiverats med stegringen av livsmedelskostnaderna.

Den senaste regleringen av maximibeloppen skedde på grundval av livsmedelskostnadsindex för december 1951 som utgjorde 229 enheter. Maximibeloppen bestämdes därvid, efter mindre avrundningar uppåt, till kronor 4: 60, 2: 70 och 1: 85.

Socialbyråns nu föreliggande förslag om en ytterligare reglering bygger på den prisstegring som inträffat sedan årsskiftet 1951—1952. Senast tillgängliga indextal — för september 1952 — utgör 252 enheter. Med utgångspunkt härifrån föreslår socialbyrån en höjning av familjepeningens maximibelopp till 5, 3 och 2 kronor.

Förslaget, som lämnats utan erinran av remissmyndigheterna, synes innebära en följdriktig tillämpning av de tre senaste årens riksdagsbeslut i frågan. De föreslagna beloppen finner jag vara väl avvägda. Genom att desamma kunnat avrundas till jämna krontal ernås en icke oväsentlig fördel ur arbetsbesparingssynpunkt.»

Beträffande den kostnadsökning för statsverket, som höjningen skulle komma att medföra, hänvisar departementschefen till vissa överväganden inom socialbyrån.

Enligt dessa beräknas den föreslagna höjningen av familjepeningens maximibelopp föranleda en kostnadsökning av omkring 5 % av de totala familjebidragkostnaderna. Hänsyn härtill har tagits vid beräkningen av erforderliga medel under ifrågavarande anslag.

Utskottet.

Sedan riksdagen i februari 1952 beslöt den senaste höjningen av familjepeningens maximibelopp, har stegringen av levnadskostnaderna fortsatt. Livsmedelskostnadsindex, som vid den då genomförda ändringen beräknades till 229, nådde för september 1952 talet 252, och denna siffra har legat till grund för den framräkning av familjepeningens belopp, som i propositionen föreslås. Mot bakgrunden av den skedda levnadskostnadsökningen framstår en uppräknings av de nuvarande maximibeloppen som särskilt önskvärd. Utskottet finner den föreslagna förhöjningen av beloppen väl motsvara den inträffade fördyringen. Härtill må anmärkas, att senast tillgängliga indextal, avseende december 1952, utgör 251 enheter och sålunda antyder en viss återhållande tendens i utvecklingen av livsmedelskostnaderna.

En höjning av maximibeloppen enligt förslaget väntas medföra en kostnadsökning för statsverket på omkring fem procent av de nuvarande utgifterna för familjebidrag. Merkostnaden torde således belöpa sig till cirka 1 160 000 kronor.

B. BERÄKNING AV TID FÖR BOSTADSBIDRAG.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt familjebidragsförordningen utgår bostadsbidrag i följande olika former, nämligen:

bostadsbidrag i egentlig mening, omfattande dels bidrag för bostad i den värnpliktige eller hans hustru tillhörig fastighet, dels ock bidrag i annat fall, d. v. s. hyresbidrag (9 §);

bidrag för uppvärmning (10 §);

bidrag för flyttningskostnader (11 § 1 mom.); samt

bidrag för förvaring av lösören (11 § 2 mom.).

Regler om de tider för vilka bidragen skall beräknas är givna i 13 § förordningen (i författningsrummets lydelse enligt SFS 1951:117).

Av 13 § 1 mom. tredje stycket framgår att hyresbidrag utgår till gäldande av utgifter, vilka förfaller under tjänstgöringstiden. Härjämte finns en jämningsbestämmelse för det fall att bidraget kommer att understiga det bidrag som skulle ha utgått därest detsamma beräknats för tjänstgöringsdag; i dylikt fall utjämnas skillnaden vid tjänstgöringstidens slut.

Principen att hyresbidrag skall täcka den hyra som *förfaller* under tjänstgöringstiden härrör från 1940 års krigsfamiljebidragsförordning (SFS 1940: 223, 9 §).

Bostadsbidrag som nyss nämnts skall enligt 20 § familjebidragskungörelsen (i författningsrummets lydelse enligt SFS 1951:118) i princip utbetalas för kalendermånad i förskott.

Departementschefen.

»Enligt gällande bestämmelser skall hyresbidrag utgå till gäldande av utgifter som *förfaller* under tjänstgöringstiden. Om bidraget härvid skulle komma att understiga det bidrag som skulle ha utgått om detsamma beräknats för tjänstgöringsdag utbetalas dock skillnaden vid tjänstgöringstidens slut.

Hyra för viss månad anses förfallen sista dagen i nästföregående månad.

Socialbyrån framhåller att en repetitionsövning om 32 dagar (in- och utryckningsdagar inräknade) följaktligen i vissa fall kan berättiga till bidrag för två hela månader. Så blir exempelvis fallet om inryckning äger rum den 30 eller 31 augusti. Det angivna resultatet inträffar självfallet ännu oftare vid inkallelser till repetitionsövning kombinerad med befälsövning om 10 dagar.

För att avhjälpa de nackdelar som sålunda kan följa av det nuvarande systemet föreslår nu socialbyrån en övergång till ändrad tidsberäkning för bostadsbidrag. Förslaget innebär att hyresbidrag — liksom även bidrag

till uppvärmning och till förvaring av möbler m. m. — skall avse utgifter som *belöper* på tjänstgöringstiden. Förslagets genomförande förutsätter ändring av 13 § 1 mom. familjebidragsförordningen.

I likhet med socialbyrån finner jag att den nuvarande tidsberäkningen för bostadsbidragen är ägnad att medföra alltför slumpartade och ojämna resultat vid tillämpningen, särskilt då fråga är om kortvarig tjänstgöring. Bristerna i gällande system har aktualiserats genom den ökade repetitionsövningsverksamheten under de senaste åren.

Socialbyråns förslag till ändring av familjebidragsförordningen, vilket lämnats utan erinran av samtliga remissmyndigheter, synes mig innebära en lösning som ur behovs- och rättvisesynpunkt äger företräde framför det nuvarande systemet. Förslaget tillstyrkes därför av mig.

Genomförandet av en ändrad beräkning av tid för bostadsbidrag torde förutsätta ändrade tillämpningsföreskrifter i familjebidragskungörelsen. De problem som möter härvid har berörts av socialbyrån och även under remissbehandlingen, särskilt av länsstyrelserna i Malmöhus och Jönköpings län. Härutinnan får jag hänvisa till den föregående redogörelsen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de erforderliga tillämpningsföreskrifterna, varvid de av nyssnämnda myndigheter anförda synpunkterna bör beaktas.»

Förslagets konsekvenser för det allmänna i kostnadshänseende beröras i samband med frågan om förlängt familjebidrag.

Utskottet.

Erfarenheterna från de senaste årens repetitionsövningar med värnpliktiga ha visat, att de hittills gällande bestämmelserna för beräkning av tid för främst sådant bostadsbidrag, som utgives till gäldande av hyra, kunnat leda till resultat, som icke rätt motsvarat bestämmelsernas syfte. Sålunda har förekommit att repetitionsövningar, vilka med in- och utryckningsdagarna inräknade fullgöras under 32 dagar, kommit att omfatta två månadsslut och följaktligen berättiga värnpliktig med månatligen förfallande hyra till hyresbidrag för två månader. Vidare ter sig, såsom departementschefen framhållit, utfallet av den nuvarande principen slumpartat. Tjänstgöringar av samma längd ha kunnat medföra rätt till ersättning för hyra under olika antal månader enbart beroende på vilken dag i månaden inryckning till tjänstgöring skett.

Det framlagda förslaget att beräkna bidraget för tjänstgöringsdag under tjänstgöringstiden erbjuder en rättvisare lösning. Därmed nås överensstämmelse med reglerna för bidrag, som utgår för bostad, vilken äges av den värnpliktige eller hans hustru. Utskottet finner även lämpligt att bestämmelserna om bidrag till uppvärmning och bidrag till förvaring av möbler m. m. underkastas samma princip. Utskottet förutsätter, att de tillämp-

ningsbestämmelser, vilka komma att i administrativ väg utfärdas, så utformas att de medgiva en smidig anpassning efter de värnpliktigas skiftande behov.

C. FÖRLÄNGDA FAMILJEBIDRAG.

Gällande bestämmelser m. m.

13 § familjebidragsförordningen innehåller bestämmelser om de tider varunder familjepening och bostadsbidrag må utgå. Som allmän regel gäller att familjepening utgår med vad som belöper på tjänstgöringstiden. Beträffande bestämmelserna om bostadsbidrag torde i detta avseende få hänvisas till den förut lämnade redogörelsen.

I vissa fall kan utgå s. k. förlängt familjebidrag. Från denna förmån är i princip undantagna värnpliktiga som fullgör fredstjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen.

Enligt 13 § 1 mom. utgår familjepening under 5 dagar efter avslutandet av tjänstgöringen, därest denna varat minst 30 dagar.

2 mom. innehåller regler om fakultativt förlängda bidrag, som efter behovsprövning må beviljas om särskilda skäl därtill föranleder. Sålunda kan utgå familjepening under högst 20 dagar och bostadsbidrag under högst 30 dagar utöver de eljest gällande tiderna. Dylikt förlängt bidrag kan i undantagsfall utgå även vid fredstjänstgöring, nämligen om tjänstgöringen upphört tidigare än som vid dess början kunde förutsättas.

De nu angivna bestämmelserna i 1946 års familjebidragsförordning överensstämmer i det väsentliga med vad som tidigare gällde enligt 1942 års krigsfamiljebidragsförordning (SFS 1942:521) och fredsfamiljebidragsförordningen av samma år (SFS 1942:524). Bestämmelserna be-lyses av departementschefens uttalande i propositionen 1946:73 (s. 44).

I samband med framläggandet av 1951 års proposition om ändring i familjebidragsförordningen upptogs även till behandling ett av försvarets socialbyrå väckt förslag om upphävande av gällande hinder för värnpliktiga som fullgör fredstjänstgöring att komma i åtnjutande av förlängt familjebidrag. Departementschefen fann emellertid att vad som förekommit i frågan sedan år 1946 icke givit övertygande skäl för frångående av den ståndpunkt som då intagits och förklarade sig ej kunna biträda socialbyråns förslag (propositionen 1951:17 s. 19). Riksdagen lämnade departementschefens uttalande utan erinran.

Sedermera framställdes ånyo förslag om slopande av nyssnämnda inskränkningar. Förslagen vann emellertid ej statsmakternas godkännande (propositionen 1952:19; andra lagutskottets utlåtande nr 3; riksdagens skrivelse nr 17).

Departementschefen.

Föredragande departementschefen anför i detta sammanhang, bland annat, följande.

»Inskränkningarna i fråga om fredstjänstgöring har motiverats därmed att tidpunkterna för sådan tjänstgörings början och slut är på förhand bestämda (se propositionen 1946:73 s. 44; jfr även propositionen 1951:17 s. 17).

Försvarets socialbyrå och andra myndigheter har i olika sammanhang avgivit förslag om upphävande av gällande hinder för värnpliktig som avslutat fredstjänstgöring att åtnjuta förlängt familjebidrag. Förslagen har emellertid icke vunnit statsmakternas godkännande. Ställning till frågan togs senast av 1952 års riksdag (andra lagutskottets utlåtande nr 3; skrivelse nr 17).

Socialbyrån har nu avgivit nytt förslag i enahanda syfte, vilket förslag tillstyrkes av flertalet remissmyndigheter.

I fråga om förlängning av familjepeningen är jag icke beredd att frångå den ståndpunkt som så nyligen intagits av Kungl. Maj:t och riksdagen. Ej heller kan jag biträda ett under remissbehandlingen framlagt förslag om premier till uttryckande värnpliktiga.

Däremot kommer frågan om förlängt bostadsbidrag i ett nytt läge där det förslag rörande ändrad tidsberäkning av sådant bidrag som jag i det föregående förordat vinner bifall. Detta förslag är som nämnts av den innebörden att bostadsbidragen, vilka nu beräknas efter hyresförfalldagar, i stället skall utgå med vad som belöper på tjänstgöringstiden. En följd av förslaget blir att bostadsbidrag i vissa fall kan komma att utgå för kortare tid än nu är fallet.

Ett exempel — hämtat från utfärdad generalorder — må här anföras.

En kontingent värnpliktiga inrycker den 9 februari 1953 och utrycker den 3 september samma år. Tjänstgöringstiden omfattar 207 dagar. Denna tid inrymmer 7 hyresförfalldagar och enligt gällande regler utgår bostadsbidrag för månaderna mars—september eller för 214 dagar. Enligt det nu framlagda förslaget utbetalas endast det bostadsbidrag som belöper på tjänstgöringstiden, d. v. s. på 207 dagar.

Det synes i det anförda exemplet vara av billighetsskäl påkallat att hyrorna för såväl mars som september i mån av behov förskötteras genom bostadsbidrag. För att så skall kunna ske efter genomförande av förslaget om beräkning av bostadsbidrag efter tjänstgöringstid måste emellertid möjlighet skapas att förlänga bostadsbidraget för, i detta fall, (214 — 207 =) 7 dagar.

Med tanke på dylika fall finner jag billighet och rättvisa tala för att — därest förslaget om ändrad tidsberäkning för bostadsbidrag vinner bifall

— möjlighet till förlängning av sådant bidrag efter avslutad fredstjänstgöring införes.

Förlängt bostadsbidrag bör endast kunna utgå efter mera långvarig tjänstgöring. I författningstexten torde emellertid icke kunna göras annan gränsdragning än att undantag göres för repetitions- och befälsövningar.

Den tjänstgöring som i fredstid fullgöres av vapenfria värnpliktiga jämlikt lagen den 26 mars 1943 (nr 121) om vapenfria värnpliktiga torde i förevarande sammanhang få jämsställas med vanliga värnpliktigas tjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen. De vapenfria fullgör sin tjänstgöring i omgångar av längre eller kortare varaktighet; tjänstgöringen inrymmer ej repetitionsövningar i egentlig mening. Detta förhållande bör beaktas vid tillämpningen av de nu föreslagna bestämmelserna.

Vad nyss anförts till motivering av förslaget om förlängt bostadsbidrag har närmast tillämpning å vanliga hyresbidrag, bidrag för gäldande av bränsletillägg och bidrag för förvaring av lösören. I fråga om bostadsbidrag i andra fall — bidrag för bostad som tillhör den värnpliktige eller hans hustru, bidrag för uppvärmning som den värnpliktige har att ombesörja själv samt bidrag för flyttningkostnader — föreligger icke sådan ändring av situationen som i och för sig talar för införande av möjlighet till förlängt bostadsbidrag. Då emellertid skäl understundom kan tala för förlängning även i sådana fall — och frågan ej torde vara av större ekonomisk betydelse för det allmänna — synes det ej påkallat att i detta sammanhang meddela särbestämmelser för olika bidragsformer. Saken bör dock uppmärksammas i anvisningarna.

Enligt gällande bestämmelser kan förlängt bostadsbidrag — efter beredskaps- och krigstjänstgöring — utgå för högst 30 dagar. Den förlängning som kan ifrågakomma efter avslutad fredstjänstgöring torde i allmänhet endast utgöra ett färre antal dagar.

Därest förevarande förslag vinner bifall, åligger det socialbyrån i egenkap av tillsynsmyndighet att utfärda erforderliga anvisningar för tillämpningen. Anvisningarna bör, under beaktande av vad jag i det föregående anført, avfattas restriktivt.»

I kostnadsfrågan anför departementschefen:

»Förslaget om införande av möjlighet till förlängt familjebidrag efter fredstjänstgöring innebär likaledes en kostnadsökning. Socialbyrån, vars förslag i detta avseende innefattar såväl familjepenning som bostadsbidrag, uppskattar ökningen till omkring 300 000 kronor för år. Jag vill erinra om att departementsförslaget begränsats till att avse förlängning av bostadsbidrag.

Vad slutligen angår förslaget om ändrad beräkning av tid för bostadsbidrag i allmänhet anser socialbyrån sannolikt att detta förslag kommer att medföra en kostnadsminskning som i varje fall ej understiger beloppet av sistnämnda kostnadsökning.»

Utskottet.

Förslag om upphävande av hindren för värnpliktiga att efter fredstjänstgöring jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen komma i åtnjutande av förlängt familjebidrag ha framställts tidigare men då icke vunnit statsmakternas gillande. Riksdagen har så sent som i fjol avvisat förslag i denna riktning. Skulle emellertid förslaget om ändrade regler för tidsberäkningen av bostadsbidrag till gäldande av hyra genomföras, måste frågan om möjlighet att förlänga sådant bidrag för värnpliktiga som fullgjort fredstjänstgöring omprövas. Såsom departementschefen utvecklat kan med de nya reglerna fall uppstå när en förlängning av hyresbidraget även för nämnda kategori värnpliktiga erfordras för att en behövlig förskottering av hyra genom bostadsbidrag skall kunna ske. Starka skäl tala därför enligt utskottets mening för att såsom nu föreslås möjlighet beredes att för ifrågasvarande värnpliktiga förlänga utgående bostadsbidrag. Att härvidlag göra skillnad mellan hyresbidrag och övriga former av bostadsbidrag synes icke nödvändigt.

Den komensation, som det förlängda bostadsbidraget är avsett att utgöra, förutsätter en mera långvarig tjänstgöring och skall icke ifrågakomma efter vanliga repetitions- och befälsövningar.

Förslaget om förlängning av bostadsbidrag innebär en kostnadsökning för det allmänna. I socialbyråns förslag, som innefattade förlängning jämväl av familjepenning, har kostnadsökningen beräknats till omkring 300 000 kronor för år. Den merkostnad, som propositionens förslag medför, torde emellertid uppvägas av den kostnadsminskning, som följer av de föreslagna bestämmelserna om ändrad beräkning av tid för bostadsbidrag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 10 februari 1953.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Sten, Nils Elowsson, Sunne, Wistrand, Nerman, fru Svenson* och herr Bengtson;

från andra kammaren: herr Jacobsson i Igelsbo, fru Johansson i Norrköping, herrar Nilsson i Göteborg, Hagård*, Lundberg, Carlsson i Bakeröd, Andersson i Alfredshem och fröken Höjer.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.